

Milli inkişafa xidmət edən ideyaların müəllifi

ni təmin edirdi. Yeri gəlmışkən onu da qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyaya aprel ayında reallaşan son rəsmi səfəri zamanı Rusiya Federasiyası Prezidenti Vladimir Putin o dövrün qeyri-adi, mürəkkəb dəmir yolu layihəsi olan BAM-in inşasında Ulu Öndərin müstəsna xidmətlərini xüsusi vurğulayıb: "Sovet İttifaqında çox nəhəng tikinti olan BAM Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır".

Ölyeyvin adı ilə bağlıdır".
Ulu Öndərin keçmiş ittifaq dövründə formalasdırıldığı uğurlu bünnövrə üzərində 1991-ci il oktyabrın 18-də dövlət müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycan Respublikası ilk illər dövlətçiliyin iqtisadi, siyasi, hüquqi və ideoloji əsaslarını sarsıdan ağır sosial-mənəvi problemlərlə qarşılaşmışdı. Bu mərhələdə üzləşdiyimiz müəkkəb proseslər təsdiqlədi ki, müstəqilliyi yalnız qətiyyətli liderlərin, xalqına bağlı rəhbərlərin yüksək idarəcilik səriştəsi sayesində qoruyub saxlamaq olar.

1991-1993-cü illərdə ölkə iqtisadiyyatında tənəzzül prosesi dərinləşir, inflasiyanın səviyyəsi günü-gündə yüksəlir, əhalinin sosial rifah hali pisləşir, ölkənin zəngin karbohidrogen ehtiyatlarından səmərəli istifadə yönümüzdə səmərəli addımlar atılmırı. Ölkə iqtisadiyyatında ümumi daxili məhsul hər il orta hesabla 16,5 faiz aşağı düşdü. 1985-ci ilə nisbətən sənaye istehsalının həcmi 1991-ci ildə 10, 1992-ci ildə 37, 1993-cü ildə 50 faizə qədər azalmışdı. Ölkə istehsal potensialının 23 faizini itirmiş, 1992-ci ildə inflasiyanın səviyyəsi əvvəlki ilə nisbətən 4,9 dəfə artmışdı.

İqtisadi tənəzzülün sürətlənməsi nəticəsində həmin dövr inflyasiya özünün ən yüksək səviyyəsinə - hiperinflyasiya mərhələsinə qədəm qoymuşdu. İstehsalın kəskin şəkil-də azalması, siyasi qeyri-sabitlik, müharibə, bazar elementlərinin kor-təbii fealiyyəti kimi iqtisadi proses-lər və dövlət xərclərinin, əməkhaq-qı səviyyəsinin bir neçə dəfə artırılması, maddi vəziyyəti ağır olan sosial təbəqəyə güzəştlər, düşünül-məmiş pul-kredit, vergi-büdcə, maliiyyə-bank və xarici ticarət siyasəti tədbirləri dövlətin real iqtisadi im-kanları ilə uzlaşmadığından inflyasivanı daha da sürətləndirirdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ilin iyununda xalqın təkididinti ilə. Nəşriyyatçı Bəh

li isteyi ilə Naxçıvandan Bakıya qayıtması və Ali Məclisin Sədri seçilməsi onun sadəcə, hakimiyyətə qayıdışı deyil, eyni zamanda ölkənin xaosdan qurtulması, davamlı inkişaf yoluna qədəm qoyması prosesinin başlangıcı oldu. Büyük strateq məhz bu mərhələdən müstəqilliyi BMT tərəfindən hüquqi baxımdan tanınmış Azərbaycan dövlətçiliyini faktiki olaraq qurmağa, onun milli dövlətçilik atributlarını formalasdırmağa başladı. Bütün səylərini səfərbər edərək Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini, sadəcə, şorti müstəqillik aktı və bəyanatlar səviyyəsindən çıxarmağa nail oldu.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin lider kimi gücü və qüdrəti həm də ideyalarını praktikada reallaşdırmaq imkanları ilə şərtlənirdi. Bu mənada Ümummilli Lider müstəqil Azərbaycanı davamlı və sabit inkişaf yoluna çıxaran mütərəqqi iqtisadi modelin banisi kimi də ehtiramla xatırlanır. Yeni iqtisadi inkişaf modeli irəli sürürlərkən mövcud dünya təcrübəsi heç də Azərbaycana köçürülmədi, respublikanın zəngin təbii resursları, Şərqlə Qərbi qovuşdurən əlverişli coğrafi-siyasi mövqeyi, tranzit-kommunikasiya imkanları, tarixi təsərrüfatlıq ənənələri, spe-

Böyük strateq Heydər Əliyevin siyasi əzaqqörənliyinin və qətiyyətinin möntiqi nəticəsi olaraq 1994-cü ildə "Əsrin müqaviləsi"nin əfsanədən reallığa çevriləşmə ölkənin bütün strateji əhəmiyyətli sahələrinin inkişafına yeni tekan verdi. "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasının

di
ü
ha
a
ik
y
ha
nə
da
si
et
d
q
k
lı
lli
ol
yasına göre milli sahibkarlığın inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcı oldu, bu sahədə dövlət siyasetinin başlıca prinsiplərini müyyənləşdirdi. Dövlət programında ilk dəfə olaraq milli sahibkarlığın stimullaşdırılması və onun dövlət maliyyə təminatı mexanizmlərinin formalasdırılması, daxili bazarın qorunması yolu ilə istehsal sahibkarlığının inkişaf etdirilməsi, qeyri-neft sektorunun ümumi daxili məhsuldağı çökisinin artırılması ilə bağlı kompleks tədbirlər planı əksini tapdı. Program çərçivəsində həyataya keçirilmiş tədbirlər nəticəsində sahibkarlıq subyektlərində əsassız

yoxlamaların aparılması qadağan edildi, iş adamlarının fəaliyyətinə əngel yaranan problemlərin aradan qaldırılması yolları göstərildi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 10 sentyabr 2002-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafına dövlət qayğısı haqqında" və 28 sentyabr 2002-ci il tarixli "Sahibkarlığın inkişafına mane olan müdaxilələrin qarşısının alınması haqqında" fərmanlarında dövlət qurumları ilə sahibkarlıq subyektləri arasında dərin kök salmış və həllini gözləyən bir sıra ciddi problemlər tam açıqlığı ilə göstərildi, onların qarşısının alınması üçün kompleks islahatlar aparıldı. Bütün bu tədbirlərin nəticəsi kimi 1996-2003-cü illərdə Azərbaycanın bütün həyatı əhəmiyyətli sahələrində dinamik inkişaf və tərəqqi təmin edildi, milli sahibkarlar orduzu formalaşdırıldı, əsaslı illüstrasiya

şəhərlər boyunca əsaslı gəlir, məzakirəyə çıxarılan məsələlərin aktuallığını görə dünyada ən mötəbər tədbirlərdən hesab edilən COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi barədə qərarın qəbulu da ölkəmizin alternativ enerji istehsalı sahəsində zəngin potensiala malik olmasının göstəricisidir. Azərbaycanın 2030-cu ilədək sosial-iqtisadi inkişafa dair milli prioritətlərindən birinin "Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi" kimi müəyyən edilməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərin, Naxçıvan Muxtar Respublikasının "yaşıl enerji" zonası, 2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olunması bu sahədə aparılan məqsədyönlü, ardıcıl dövlət siyasetinin təzahürüdür.

malaşdı, ümumi daxili məhsulda özəl sektorun xüsusi çökisi 1994-cü idəki 29 faizdən 75 faizə yüksəldi. Dövlət-sahibkar münasibətlərinin institutionallaşdırılması məsələsinə xüsusi diqqət yetirən Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurasının yaradılması özəl sektora dəstək istiqamətində mü Hüüm addımlardan biri idi. Şuranın əsas məqsədi Azərbaycanda sahibkarlığın işini fəaliyyətə keçirməsi.

Azərbaycanın dünyada böyük nüfuz sahibinə çevriləməsi bütün sahələrdə ölkəmizə möğlub olmuş Ermənistani sülh istiqamətində real addımlar atmağa məcbur edir. Aprelin 19-da iki ölkə arasında delimitasiya prosesinin başlanması barədə əldə olunmuş tarixi razılışma, işğal altında olan 4 kəndin ölkəmizin nəzarətinə keçməsi, eləcə də Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin vaxtından əvvəl Qarabağdan çıxmaları

karlığın inkişafına nail olmaq, sahibkarların dövlət başçısının yürütdüyü siyasetin həyata keçirilməsində səmərəli, fəal iştirakını istiqamətləndirmək, bu yolda mövcud olan problemləri araşdırmaq və onların həlli üçün təkliflər verməkdir.

2003-cü ildən Heydər Əliyev səvisi kursunu inamlı davam etdir-

mühüm siyasi hadisələr kimi hər bir vətəndaşımızı sevindirir.

Vətən müharibəsindəki Zəfərdən sonra Prezident İlham Əliyev işğaldan azad olunmuş ərazilərimizin Cənubi Qafqaz regionunda ən abad, müasir zonaya çevriləcəyini bəyan edib. Qısa zamanda regionda mühüm infrastruktur lavihələrinin

siyasi kursunu məmən davam etdirən dövlət başçısı İlham Əliyev ötən 21 ildə milli inkişaf prioritətlərini düzgün müəyyənləşdirdi, ölkənin bütün potensialını intellektual resursların, insan kapitalının gücləndirilməsi yönündə səfərbər etdi. Ötən illərdə uğurla gerçəkləşdirilən sosial-iqtisadi islahatların - davamlı və tarazlı inkişafı stimullaşdırıran dövlət programlarının, ictimai həyatın bütün sahələrini əhatə edən fərman və sərən-

mənumun infastruktur layihələrinin icra edilməsi, o cümlədən yeni yolların çəkilməsi, Füzuli, Zəngilan və Laçında hava limanlarının inşası, dəmir yollarının bərpasına başlanılması, "ağılı kənd", "ağılı şəhər", "yaşıl enerji" kimi innovativ layihələrin icrası, azad edilmiş ərazilərə köçün başlaması və digər tədbirlər dövlət başçısının Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpasına, yenidən qurulmasına həssas münasibətinin göstəricisidir.

Şübhəsiz, 30 ilə yaxın müddət ərzində erməni qəsbkarları tərəfindən maddi və mədəni sərvətləri talan edilmiş ərazilərimizin yenidən inşa etməsi üçün dövlətin işləməsi tələb olunur.

Umummilli Liderin uzaq hədəflərə hesablanmış siyasetini, ordu quruculuğu strategiyasını davam etdirməkə xalqımızın dərin mənəvi-siyasi dəstəyini qazanan Prezident İlham Əliyev bu gün Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təminatçısıdır. Dövlətimizin başçısı torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi kimi ağrılı və çətin missiyani ilk gündən üzərinə götürərək "güclü ordu - güclü dövlət" konsepsiyasının fundamental bazisi olan yeni iqtisadı dən iqtisadi təsərrüfat dövriyyəsinə cəlb edilməsi ölkəmizin siyasi-iqtisadi suverenliyinin güclənməsinin mühüm dayaqlarından biri olacaqdır. Görülən işlər deməyə əsas verir ki, yaxın illərdə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məskunlaşma, layiqli yaşayış və iqtisadi fəallıq təmin ediləcək, həyata keçirilən quruculuq-bərpa işləri ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafının əsaslarını möhkəmləndirəcək, Azərbaycanın inkişafında yeni mühüm mərhələ acacaqdır.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin milli maraqlara əsaslanan mütərəqqi ideya və siyasi baxışlarını, gələcəyə hesablanmış planlarını son 21 ildə praktik şəkildə gerçəkləşdirən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda inqilabi xarakterli islahat və yeniliklərə müəlliflik edir. Dövlətimizin başçısı ölkəmizin davamlı inkişafı naminə qarşıda müəyyənləşdirdiyi strateji hədəfləri inamla gerçəkləşdirmək, Azərbaycanı müasir və inkişaf etmiş dövlətə çevirmək əzmi nümayiş etdirir. Ölkəmizin hər bir vətəndaşı kimi, iş adamları da Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü bu siyasəti ürəkdən dəstəkləyir, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə milli maraqlarımızla bağlı bütün məsələlərin uğurla həll olunacağına ürəkdən inanırlar.

**Qüdrət KƏRİMÖV,
"Xəzər" QSC-nin sədri,
iqtisad elmləri doktoru**